

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра фізичної географії та картографії

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

“ _____ ” _____ 2016 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

Оптимізація природного середовища

(назва навчальної дисципліни)

спеціальність (напрямок) 103 Науки про Землю _____

спеціалізація Географія _____

факультет геології, географії, рекреації і туризму _____

2016/ 2017 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету (інституту, центру)

“ _____ ” _____ 20__ року, протокол №__

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: доцент кафедри фізичної географії та картографії, к. геогр. наук Поліщук Людмила Борисівна

Програму схвалено на засіданні кафедри фізичної географії та картографії

Протокол від “ _____ ” _____ 2016 року № __

Завідувач кафедри фізичної географії та картографії

_____ Черваньов І.Г.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією
факультету геології, географії, рекреації і туризму
назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “ _____ ” _____ 2016 року № __

Голова методичної комісії _____

_____ Жемеров О.О.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни “ ОПТИМІЗАЦІЯ ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА” складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки

магістра

(назва рівня вищої освіти, освітньо-кваліфікаційного рівня)

напряму 10 Природничі науки

спеціальності 103 Науки про Землю

спеціалізації Географія

1. Опис навчальної дисципліни

Предметом вивчення навчальної дисципліни є ландшафтно-географічні засади оптимізації природного середовища.

Програма навчальної дисципліни складається з таких розділів:

- 1.Сучасні погляди на оптимізацію природного середовища.
- 2.Роль географічної науки в розробці наукових основ оптимізації природного середовища.

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни є: розкрити можливості ландшафтно-географічного підходу до природокористування, раціональної організації території, управління природними процесами.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни є визначення напрямів вирішення проблем оптимізації довкілля на засадах географічної науки.

Згідно з вимогами освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми студенти повинні досягти таких результатів навчання: розуміти і розрізняти різні аспекти і підходи до природоохоронної діяльності; виявляти, картографувати, аналізувати тенденції впливу техногенного навантаження на ландшафти; здійснювати пошук напрямів до вирішення проблем оптимізації довкілля на засадах географічної науки.

1.3. Кількість кредитів – 4 кредитів.

1.4. Загальна кількість годин - 120 годин.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
3-й	3-й
Лекції	
20 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	
10 год.	6 год.
Лабораторні заняття	
- год.	- год.
Самостійна робота	
90 год.	108 год.
Індивідуальні завдання	
- год.	

1.6. Заплановані результати навчання – денна форма навчання – залік у 3-му семестрі, заочна форма навчання – залік у 3-му семестрі.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Сучасні погляди на оптимізацію природного середовища.

Тема 1. Принципи та аспекти оптимізації природного середовища. Соціально-політичні, законодавчі, економічні, правові, науково-технічні передумови оптимізації природного середовища.

Тема 2. Види господарської діяльності та їх вплив на довкілля. Природно-антропогенні, природно-техногенні, природно-господарські системи, геотехсистеми.

Розділ 2. Роль географічної науки у вирішенні проблем оптимізації природного середовища.

Тема 1. Фундаментальні властивості природного середовища. Географічний підхід до оптимізації природного середовища. Відомчий (галузевий) підхід до природи в господарюванні та в наукових дослідженнях.

Тема 2. Основні географічні принципи оптимізації природного

середовища. Місце ландшафту у вирішенні питань оптимізації природного середовища. Природно-заповідний фонд. Порушені ландшафти. Культурні ландшафти. Антропогенні ландшафти.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Сучасні погляди на оптимізацію природного середовища												
Тема 1. Принципи оптимізації природного середовища.	30	5	3			22	30	1	1			28
Тема 2. Види господарської діяльності та їх вплив на довкілля.	30	5	2			23	30	2	2			26
Разом за розділом 1	60	10	5			45	60	3	3			54
Розділ 2. Роль географічної науки у вирішенні проблем оптимізації природного середовища												
Тема 1. Фундаментальні властивості природного середовища.	30	5	3			22	30	1	1			28
Тема 2. Основні географічні принципи оптимізації природного середовища.	30	5	2			23	30	2	2			26
Разом за розділом 2	60	10	5			45	60	3	3			54
Усього годин	120	20	10			90	120	6	6			108

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Дослідження впливу господарської діяльності на природне середовище	5
2	Дослідження антропогенних ландшафтів	5
	Разом	10

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Форма контролю
1	Оптимізація природного середовища як актуальна проблема суспільства Аспекти оптимізації природного середовища.	25	поточний контроль
2	Вплив господарської діяльності на довкілля Соціально-політичні, законодавчі, економічні, науково-технічні передумови оптимізації природного середовища.	20	поточний контроль
3	Фундаментальні властивості природного середовища Основні особливості впливу людини на природне середовище в історичний час.	20	поточний контроль
4	Основні географічні принципи оптимізації природного середовища Види господарської діяльності. Вплив господарської діяльності на довкілля і стан людини. Джерела впливу.	25	поточний контроль
	Разом	90	

6. Індивідуальні завдання

Навчальна програма дисципліни не передбачає проведення індивідуальних занять з курсу «Оптимізація природного середовища»

7. Методи контролю

Методи контролю здійснюється шляхом перевірки практичних завдань, завдань для самостійної роботи студентів та за допомогою поточної контрольної роботи.

8. Схема нарахування балів

Приклад для заліку

Поточний контроль та самостійна робота						Сума
Розділ 1			Розділ 2			
T1	T2	50	T1	T2	50	100
25	25		25	25		

8. Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для екзамену	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

9. Рекомендована література

Основна література

1. Арманд Д.Л. Нам и внукам. Изд. 2-е. - М.: Мысль, 1966. - 252с.
2. Бudyко М.И. Глобальная экология. - М.: Мысль, 1977. - 327с.
3. Говорушко С.М. Влияние хозяйственной деятельности на окружающую среду. Владивосток. Дальнаука, 1999. - 171 с.
4. Гродзинский М.Д., Малышева Л.Л., Олещенко В.И., Пащенко В.М. - В кн.: Географические аспекты рационального использования природных ресурсов Украинской ССР. Сб.науч.тр. - К.: Наукова. думка, 1982, с.46- 54.
5. Гродзинский М.Д. Основы ландшафтной экологии. – К.: Либідь, 1993.

6. Джигирей В.С. Екологія та охорона навколишнього природного середовища. Навчальний посібник. - К. Знання, 2000, - 203с.
7. Исаченко А.Г. Методы прикладных ландшафтных исследований. – Л.: Наука, 1980, - 220с.
8. Исаченко А.Г. Оптимизация природной среды (географический аспект). - М.: Мысль, 1980 - 264с.
9. Исаченко А.Г. Теория и методология географической науки: Учеб. Для студ. вузов/Анатолий Григорьевич Исаченко – М.: Изд. центр «Академия», 2004. - 400с.
10. Клименко Л.П. Техноекологія: Посібник для Вузів. Сімферополь: Таврія, Одеса: Фонд Екопринт, 2000. - 542 с.
11. Мильков Ф.Н. Человек и ландшафты. – М.: Мысль, 1973, - 224с.
13. Оптимизация природной среды / Галицкий В.И. Ин-т геофизики им. Субботина. Отделение географии. – К.: Наук. Думка, 1989. – 172с.
14. Реймерс Н.Ф. Природопользование. Словарь – справочник. – М.: Мысль, 1990,- 638с.
15. Роздевич Н.Н., Пашканг К.В. Охрана и преобразование природы: Учебное пособие для студентов геогр. спец. пед. ин-тов. – М.: Просвещение, 1979. - 240с.
16. Сочава В.Б. Введение в учение о геосистемах. Новосибирск, Наука, 1978. – 319с.

Допоміжна література

17. Бачинский А.М. Соціо-екологічний принцип природокористування. - Вісник АН УССР, 1987, № 11, с.68.
18. Востокова Е.А., Суценья В.А., Шевченко Л.А. Экологическое картографирование на основе космической информации. - М.: Недра, 1988. – 223с.
19. Моисеев Н.Н. Судьба цивилизации. Путь разума. – М.: Изд. МНЭПУ, 1998. - 226с.
20. Экология города. – К.: Либра, 2000, - 464с.
21. Яблоков А.В., Остроумов С.А. Уровни охраны живой природы. - М.: Наука, 1984.

10. Інформаційні ресурси

1. Фонди Центральної наукової бібліотеки ХНУ імені В.Н. Каразіна.
2. Ресурси Інтернету.
3. Наочні матеріали: зразки, таблиці, карти, знімки для ілюстративного та демонстраційного використання під час занять.